



[Link til materiale](#)



Grønlands hvide guld

Tema	Medier, historiebrug og det dansk-grønlandske forhold
Fag	Samfundsfag A og B, Historie A og B, Dansk, Mediefag C og B
Målgruppe	Ungdomsuddannelser
Type	Dokumentar
Kategori	DR (afpubliceret), 55 min.

Faglig relevans/kompetenceområder

Dokumentaren *Grønlands hvide guld* giver eleverne mulighed for at arbejde med:
Mediefag:

- Analyse af filmiske og dramaturgiske virkemidler.
- Undersøgelse af grundlæggende træk ved fakta, fiktion og blandingsformer

Dansk:

- Medieanalyse og -fortolkning, herunder basale filmiske virkemidler
- Analyse og vurdering af mediers funktion i sociale, kulturelle og historiske sammenhænge
- Produktivt arbejde med medieudtryk i sociale sammenhænge, herunder kendskab til remediering.

Historie:

- Kulturer og kulturmøder i Europas og verdens historie
- Nationale, regionale og globale konflikter og samarbejdsrelationer
- Historiebrug og -formidling
- Historiefaglige teorier og metoder

Samfundsfag:

- Politisk meningsdannelse og medier, herunder adfærd på de sociale medier
- Samfundsforandringer og forholdet mellem aktør og struktur.
- Aktører, magt, sikkerhed, konflikter og integration i Europa og internationalt
- Mål og muligheder i Danmarks udenrigspolitik
- Kvalitativ og kvantitativ metode, herunder tilrettelæggelse og gennemførelse af undersøgelser samt systematisk behandling af forskellige typer data



Ideer til undervisningen

Her er nogle bud på, hvordan man kan arbejde med dokumentaren inden for temaerne: Medier og demokrati, erindringshistorie og selvstændighed

Aktiviteter i forbindelse med fremvisning.

1. Medier og påvirkning/demokrati

Mens eleverne ser dokumentaren, kan de fokusere på, hvordan den er opbygget, og hvilke journalistiske og filmiske virkemidler der bruges. De kan tage noter om:

- Brugen af filmiske virkemidler: Hvordan anvendes musik, klipning og interviews til at skabe en bestemt stemning eller vinkel?

- Journalistiske valg: Hvilke kilder og stemmer inddrages i dokumentaren? Hvem får taletid, og hvem mangler?
- Fortællermæssige og æstetiske greb: Hvordan understøtter dokumentarens fortælle teknik, dramaturgi og billedsprog dens budskab?
- Personlig fortælling: Hvordan bruges den personlige fortælling til at engagere seeren? Hvilken effekt har det på dokumentarens udtryk og troværdighed?

2. Historiebrug og selvstændighed

Mens eleverne ser dokumentaren, kan de tage noter og overveje følgende spørgsmål:

Hvordan fremstiller dokumentaren Danmarks rolle i Grønland?

- Hvordan påvirker ordvalg, billeder og fortællerstemme denne fremstilling?

Hvordan beskrives relationerne mellem Danmark og Grønland?

- Hvilke filmiske og retoriske virkemidler bruges til at understøtte denne beskrivelse?
- På hvilken måde fremstilles magtforholdet mellem Danmark og Grønland?
- Hvordan bruges dramaturgi, klipning og fortællestil til at understøtte dokumentarens budskab?

Hvilke elementer af Grønlands historie fremhæves, og hvilke fylder mindre?

- Er der fokus på bestemte historiske begivenheder eller perioder?
- Hvordan påvirker det dokumentarens budskab, hvilke dele af historien der får mest plads?

Hvordan præsenteres de økonomiske beregninger om Grønlands råstoffer?

- Hvilke tal og prognoser bruges til at illustrere den potentielle økonomiske gevinst?
- Hvilke forbehold tages der i dokumentaren omkring beregningerne?
- Hvordan anvendes økonomiske argumenter i diskussionen om Grønlands fremtid?

Hvilke kilder og stemmer kommer til orde i dokumentaren?

- Hvem interviewes, og hvordan fremstilles deres synspunkter?
- Er der en balance mellem danske og grønlandske stemmer?
- Hvilke aktører eller synspunkter er ikke repræsenteret, og hvad betyder det for dokumentarens vinkel?

Hvilken tendens er dokumentaren præget af, og hvordan ses det?

- Er der en tydelig vinkel eller holdning, som dokumentaren forsøger at fremhæve?
- Hvordan ses tendensen i programmets fortælle teknik, udvælgelse af kilder og dramaturgi?
- Er tendensen bevidst eller ubevidst? Hvordan kan man afgøre det?

Aktiviteter efter fremvisningen.

Efter dokumentaren kan eleverne arbejde med følgende opgaver. Opgaverne er uafhængige af hinanden og kan bruges til at dykke ned i forskellige aspekter af programmet.



Opgave 1: Undersøg dokumentaren

Eleverne skal undersøge, hvordan *Grønlands hvide guld* blev modtaget, og hvorfor DR valgte at afpublicere den. Klassen inddeles i mindre grupper, som arbejder med tre hovedområder. Herefter samles de i matrixgrupper, hvor de fremlægger deres resultater og diskuterer sammenhængene mellem de forskellige perspektiver.

Område 1: Debatten om afpubliceringen

- Hvordan blev dokumentaren modtaget i Danmark og Grønland?
- Hvilke aktører har udtalt sig om sagen (politikere, medier, forskere, organisationer)?
- Hvilke begrundelser har DR givet for at fjerne dokumentaren?
- Hvilke argumenter kan fremføres for og imod afpubliceringen?
- I hvilken grad tror I, at modtagelsen af dokumentaren er præget af den aktuelle grønlandske valgkamp? (På udgivelsestidspunktet var der valgkamp i Grønland)

Metode:

- Eleverne finder artikler, debatindlæg og udtalelser om sagen.
- De sammenligner reaktioner fra danske og grønlandske medier.

Område 2: Økonomiske beregninger i dokumentaren

- Hvilke tal og prognoser bruges til at illustrere Grønlands potentielle økonomiske gevinst?
- Hvilke forbehold nævnes i dokumentaren omkring beregningerne?
- Hvilke usikkerheder kan der være i økonomiske forudsigelser af råstofudvinding?

Metode:

- Eleverne identificerer de økonomiske argumenter i dokumentaren.
- De undersøger, om der findes alternative analyser af Grønlands råstofpotentiale.

Område 3: Dokumentarens fortælling og tendens

- Hvordan fremstiller dokumentaren Danmarks rolle i Grønland?
- Hvilken tendens eller vinkel har dokumentaren, og hvordan ses det i fortællingen?
- Hvordan anvender dokumentaren dramaturgi, interviews og historiske træk for at understøtte sit budskab?

Metode:

- Eleverne analyserer brugen af fortællerstemme, klipning, musik og interviews.
- De vurderer, hvilke perspektiver der dominerer, og hvilke der eventuelt mangler.

Opsamling i matrixgrupper

Efter gruppearbejdet samles eleverne i matrixgrupper, hvor én fra hver gruppe præsenterer deres fund. De diskuterer sammen:

- Hvordan hænger de tre perspektiver sammen?
- Hvordan påvirker dokumentarens økonomiske argumenter og historiefortælling debatten om afpubliceringen?
- Er dokumentaren et objektivt journalistisk produkt, eller har den en særlig agenda?

Produkt:

Hver matrixgruppe præsenterer deres samlede analyser på én af følgende måder:

- Mundtlig fremlæggelse for resten af klassen.
- Infografik eller digital præsentation, der viser debatten, de økonomiske argumenter og dokumentarens narrativ om Danmark og Grønland.

Opgave 2: Tillid til medier?

Eleverne skal diskutere, hvordan afpubliceringen af *Grønlands hvide guld* påvirker tilliden til medier og diskutere, om det var den rette beslutning.

Refleksionsspørgsmål

Eleverne reflekterer over følgende spørgsmål i små grupper:

- I hvilket omfang er dokumentaren problematisk – og hvorfor?
- Hvordan påvirker afpubliceringen borgernes tillid til medierne?
- Er det vigtigt, at public service-medier er fuldstændig objektive?
- Kan afpublicering være et nødvendigt journalistisk redskab, eller risikerer det at blive opfattet som censur?

Produkt:

- Hver gruppe skriver deres vigtigste pointer på **post-its** (én pointe pr. seddel).
- Post-its placeres på tavlen under tre kategorier:
a) Tillid til medier b) Objektivitet c) Censur eller ansvarlig journalistik?

Teknologiforståelse

I forberedelsen kan eleverne anvende generativ AI til at finde argumenter. Ved at inddrage disse teknologier får de mulighed for at reflektere over bias og vinkling i AI-genererede svar – og diskutere, om dette forstærker behovet for public service og uafhængige nyhedsmedier.

Eleverne kan med fordel undersøge argumentationen ud fra forskellige positioner, fx:

- Hvordan vil en person fra DR's ledelse argumentere?
- Hvordan vil en oppositionspolitiker fra fx DF, LA eller DD argumentere?
- Hvordan vil en grønlandsk politiker fra fx Inuit Ataqatigiit, Siumut eller Naleraq argumentere?
- Hvordan vil en person, der er skeptisk over for danske "mainstreammedier", argumentere?
- Hvordan har I sikret jer, at AI har givet et korrekt input på jeres spørgsmål?
- Hvordan påvirker generativ AI viden og tillid til nyheder?

Hvis du vælger at inddrage generativ AI i processen, kan du tilføje en ekstra kategori på tavlen: "**Generativ AI og viden**". Dette giver eleverne mulighed for også at forholde sig til teknologiens rolle i den offentlige debat og diskutere dens konsekvenser for journalistik, medieforbrug og den demokratiske samtale.

Produkt/opsamling:

30-sekunders pitch (kort og mundtligt)

- Hver gruppe vælger én repræsentant, der får 30 sekunder til at præsentere deres vigtigste pointer.
- Efter alle pitches åbnes for en kort diskussion, hvor klassen kan stille spørgsmål eller udfordre hinandens argumenter.

Afslutning: Barometerøvelse

- Læreren stiller centrale udsagn baseret på den fælles diskussion

- Eleverne **placrer sig fysisk i lokalet** efter, hvor enige de er (enig i den ene ende, uenig i den anden).
- Udvalgte elever begrundet deres placering, hvorefter de kan rykke sig, hvis argumenterne påvirker deres holdning.

Opgave 3: Grønland og Danmark – Majoritet, minoritet og forskellige historiske perspektiver

Denne opgave sætter fokus på, hvorfor majoritet og minoritet ofte har meget forskellige perspektiver på historien, selvstændighed og Rigsfællesskabet.

Emneåbner: Se klip fra *Tæt på Sandheden* (22. februar)

Start med at vise et kort klip fra *Tæt på Sandheden* med Jonatan Spang, hvor han behandler *Grønlands hvide guld*. Programmet skabte debat og blev kritiseret af blandt andre Aaja Chemnitz, medlem af Folketinget for Inuit Ataqatigiit.

Diskussionsspørgsmål:

- Hvordan fremstiller *Tæt på Sandheden* *Grønlands hvide guld*?
- Hvem synes I, programmet laver grin med?
- Hvorfor tror I, at nogen finder det sjovt, mens andre finder det stødende?
- Hvilken effekt har satire på den offentlige debat – kan den skabe forståelse eller forstærke uenigheder?

Kilder: Eleverne kan inddrage Aaja Chemnitz' kritik af programmet (se link på posten) og andre reaktioner fra offentligheden.

Undersøg grønlændernes syn på Danmark

For at forstå, hvorfor der opstår forskellige opfattelser af historien, skal eleverne undersøge Grønlands perspektiv på Rigsfællesskabet. Eleverne kan selv finde relevante materialer.

Arbejdsspørgsmål:

- Hvilken rolle spiller fortiden for Grønlands syn på Danmark?
- Hvordan har kolonihistorien påvirket Grønlands forhold til Danmark i dag?
- Hvilke konsekvenser har den danske modernisering haft for det grønlandske samfund?
- Hvilke positive og negative forandringer har moderniseringen skabt?
- Hvordan præger magtrelationer og historiebrug det dansk-grønlandske forhold i dag?

Afslutning og produkt

Mundtlig opsamling i klassen – hvor grupperne fremlægger deres undersøgelser.

Opgave 4: Dokumentaren og selvstændighedsdebatten

Dokumentaren sætter fokus på Grønlands forhold til Danmark og indgår i en bredere debat om selvbestemmelse, historiske relationer og identitet. I denne opgave skal eleverne undersøge, hvordan dokumentaren kan relateres til den grønlandske selvstændighedsdebat og afprøve forskellige argumenter gennem en **politisk debat**.

Eleverne inddeles i mindre grupper og taler om dokumentaren:

- Hvordan fremstilles Grønlands forhold til Danmark i dokumentaren?
- Hvilke temaer i dokumentaren kan kobles til diskussionen om grønlandsk selvstændighed?

- Hvorfor kan dokumentarens tal og beregninger være problematiske i debatten om Rigsfællesskabet?

Klassen laver en kort opsamling, hvor de vigtigste pointer skrives op.

Undersøgelse af debatten

Grupperne undersøger forskellige perspektiver i den grønlandske og danske debat om selvstændighed:

- Hvilke argumenter fremføres typisk for og imod grønlandsk selvstændighed?
- Hvordan har grønlandske og danske politikere udtalt sig om selvstændighed?
- Hvilke samfundsmæssige konsekvenser kunne en grønlandsk løsrivelse have politisk, økonomisk og kulturelt?
- Hvorvidt bør Danmark fortsætte med at give økonomisk støtte, hvis Grønland vælger at blive en selvstændig nation? Hvilke indtryk giver dokumentaren?

Produkt: TV-indslag om selvstændigheden

Hver gruppe skal udarbejde et kort TV-indslag (3-5 minutter), hvor de repræsenterer en bestemt politisk position i debatten om Grønlands selvstændighed. Indslaget skal indeholde fakta, argumenter og virkemidler (fx interviews, statistik, retoriske greb eller visuelle elementer), der præsenteres så det understøtter gruppens synspunkt.

Grupper kan fx være:

- Grønlandske selvstændighedsforkæmpere
- Grønlandske politikere, der ønsker at forblive i Rigsfællesskab
- Danske politikere fra hhv. regeringen og opposition
- Ekspert: historikere eller økonomer
- Repræsentanter fra befolkningen (fx unge grønlandere eller danske borgere)